

В. П. Козирева,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5466-0052>

А. П. Гаврилішин,

кандидат юридичних наук, доцент

ЮРИСДИКЦІЯ СПРАВ ПРО БАНКРУТСТВО У ГОСПОДАРЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
Університет державної фіскальної служби України
вул. Університетська, 31, 08201, Ірпінь, Київська обл., Україна
E-mails: kozurevav@ukr.net, gavrilishinap@gmail.com

Мета: розглядаються загальнотеоретичні питання визначення та застосування інституту юрисдикції господарськими судами України у справах про банкрутство; окреслюються особливості діяльності господарського суду в справах про банкрутство; для встановлення юрисдикції аналізуються постанови Верховного Суду України. **Методи:** дослідження проведене з використанням таких методів як аналіз, синтез, порівняльно-правового пізнання юрисдикції у господарському судочинстві, узагальнення та моделювання нових теоретичних знань. **Результати:** зроблено висновок, що суб'єктами оскарження дій чи бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця можуть бути особи, які не є сторонами виконавчого провадження. В таких випадках розгляд скарг слід віднести до адміністративної юрисдикції суду. Визначено, що судова юрисдикція відповідно до суб'єктного складу та із врахуванням вимог закону здійснюється з метою забезпечення законності, правової визначеності та доступу до правосуддя. **Обговорення:** проблеми застосування правил юрисдикції при розгляді справ про банкрутство господарськими судами України.

Ключові слова: юрисдикція; боржник; юрисдикція справ про банкрутство.

Постановка проблеми та актуальність.

Проблеми юрисдикції господарських судів при розгляді спорів все частіше стали розглядатися як на теоретичному рівні так і в судовій практиці, особливо щодо розмежування кола справ між судами загальної юрисдикції.

Питання юрисдикції справ про банкрутство є колізійним та недостатньо вивченим на теоретичному рівні, оскільки щодо окремих категорій правових спорів немає чітких приписів щодо їх юрисдикційної належності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Свої наукові праці щодо проблем юрисдикції у господарському судочинстві присвятили В.В. Джуль, Н.В. Іванюта, Л.М. Ніколенко,

Ю.К. Осипов, Н.О. Петренко, Б.М. Поляков, В.В. Радзивілюк, О.П. Світличний, М.В. Тітов, О.І. Харитонова та інші.

Науковці юрисдикцію розглядають як судочинство, підсудність, підвідомчість справ суду, як сукупність повноважень відповідних державних органів вирішувати правові спори і справи про правопорушення та застосовувати юридичні санкції, як компетенцію судових органів щодо розгляду цивільних, кримінальних та інших справ і коло питань, що належить до ведення держави [1, с. 151; 2; 3; 4, с. 59].

Мета статті – сформулювати пропозиції щодо юрисдикції порушеної справи про банкрутство у разі, якщо відповідачем у такому спорі є

суб'єкт владних повноважень; щодо спорів, пов'язаних із майновими вимогами до боржника слід віднести спори про визнання права власності, витребування майна із чужого незаконного володіння, спори, пов'язані з майновими вимогами учасників (акціонерів) до боржника.

Виклад основного матеріалу. Розмежування повноважень судів за їх юрисдикцією має не лише організаційне значення для побудови системи судів, але й практичне для сторін у відповідних справах. У першу чергу порушення юрисдикції впливає на реалізацію права особи на судовий захист оскільки суд, до якого вона звернулася, відмовляє у розгляді та вирішенні її вимог, отже і захист її не забезпечується. Однак не лише позивач може помилитися щодо юрисдикції. Такої самої помилки може припуститися суд, який може помилково відмовити у відкритті провадження чи закрити провадження у справі, яка належить до його юрисдикції або помилково розглянути і вирішити справу щодо якої не має юрисдикції. В усіх випадках помилка з боку суду має негативне значення для сторін у справі, насамперед для позивача у разі помилкової відмови у відкритті, закритті провадження обмежується право позивача на доступ до правосуддя, а у разі помилкового розгляду справи може бути скасоване судові рішення суду першої апеляційної, а в окремих випадках і касаційної інстанції. В цих випадках позивачеві доведеться звертатися за судовим захистом вдруге, але вже до іншого суду і розпочинати все спочатку. Очевидно, що це не відповідає інтересам позивача і не сприяє реалізації завдань судочинства [1, с. 151].

Слід зазначити, що положення про захист прав людини та основоположних свобод, верховенство права та належне здійснення правосуддя містяться і в ст. 6 Європейської конвенції [5]. Вказані принципи є основоположними елементами права на справедливий суд.

Разом із тим, з точки зору тлумачення змісту верховенства права та його реалізації відповідно до п. 1 ст. 6 Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, у концепції господарського судочинства цей принцип має такі складові елементи, як доступ до суду, суб'єктивна безсторонність суду, остаточність

та обов'язковість рішення суду, принцип правової визначеності, виконання рішення суду, заборона втручання законодавця у процес відправлення правосуддя [5].

Право на суд має досить складну структуру, яка включає сукупність взаємопов'язаних між собою інституціональних і процедурних елементів. Це підтверджується роз'ясненням, наданим в рішенні Конституційного Суду України від 25.12.1997 р. по справі № 9-зп, відповідно до якого юрисдикція судів, тобто їх повноваження вирішувати спори про право та інші правові питання, поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі [6].

Термін «юрисдикція» в перекладі з латинської (*jurisdiction*) означає: судочинство, відправлення правосуддя. Під судовою юрисдикцією вчені-процесуалісти розуміють правочинність судових органів розглядати і вирішувати певні види справ [7, с. 536]. Науковець відмічає, що судова юрисдикція поділяється на функціональну (обсяг повноважень судів з точки зору інстанційності), предметну (обсяг повноважень щодо відповідних правових об'єктів судового захисту) і територіальну (охоплює повноваження, визначені певною територією діяльності органів судової влади) [8, с. 223].

На сьогодні законодавець визначив види юрисдикції Главою 2 ГПК України [9].

Г.Ф. Шершеневич визначав підсудність як «коло процесуальної діяльності, відведеної законом кожному з судів, заснованих у державі». Він виділяв два види підсудності: предметна та місцева. Він вважав, що перш за все, необхідно визначити, які за родом відносини по справі, що лежать в основі спору, підсудні комерційним судам на відміну від окружних і мирових судів, а потім – який комерційний суд, серед інших комерційних судів, наділений компетенцією розглядати справу [10, с. 70]. Тобто під предметною підсудністю він розумів підвідомчість справ, а під місцевою – вже безпосередньо підсудність.

Основною метою територіальної юрисдикції (підсудності) є виникнення прав та інтересів конкурсних кредиторів, які звернулися до господарського суду задля задоволення їх кредиторських вимог та ефективного їх захисту. Дій-

сно, в ходi пiдготовки заяви про порушення справи про банкрутство певнi переваги у визначеннi має кредитор (кредитори). Він визначає коло учасникiв справи (кредиторiв), пiдвiдомчiсть та пiдсуднiсть справи. Тобто кредитор (кредитори) встановлює конкретний господарський суд, який буде вирiшувати справу (мiсцезнаходження боржника). Вказане правило є загальним правилом територiальної юрисдикцiї справ про банкрутство вiдповiдно до ст. 8 КУзПБ [11].

Подiбним моментом пiдсудностi є законодавство США де справи можуть розглядатися судом, на територiї повноважень якого здiйснюється триваюча i систематична комерцiйна дiяльнiсть вiдповiдача [12].

Крiм того ст. 20 ГПК України визначає коло справ, що вiдносяться до юрисдикцiї господарських судiв:

- справи про банкрутство та справи у спорах з майновими вимогами до боржника, стосовно якого вiдкрито провадження у справi про банкрутство, у тому числi справи у спорах про визнання недiйсними будь-яких правочинiв (договорiв), укладених боржником; стягнення заробiтної плати; поновлення на роботi посадових та службових осiб боржника, за винятком спорiв про визначення та сплату (стягнення) грошових зобов'язань (податкового боргу), визначених вiдповiдно до Податкового кодексу України, а також спорiв про визнання недiйсними правочинiв за позовом контролюючого органу на виконання його повноважень, визначених Податковим кодексом України;

справи за заявами про затвердження планiв санацiї боржника до вiдкриття провадження у справi про банкрутство [9].

Вважаємо, що термiн «юрисдикцiя» в Господарсько-процесуальному кодекси звuзився до компетенцiї судiв вирiшувати певну категорiю справ, компетенцiю спецiально уповноважених органiв судової влади здiйснювати правосуддя в формi визначеної законом, виду судочинства та щодо визначеного кола правовiдносин.

О.К. Намясенко зазначила, що основна складнiсть застосування критерiїв розмежування судової юрисдикцiї полягає в тому, що майже всi норми, якi закрiплюють положення про юрис-

дикцiю суду, мiстять застереження типу «якщо iнше не передбачено законом» [13, с. 186].

Так, Н.О. Петренко дослiдила класифiкацiї пiдсудностi справ господарським судам: 1) за видом провадження по справi – на пiдсуднiсть справ позовного провадження; пiдсуднiсть справ про банкрутство; пiдсуднiсть справ iнших видiв проваджень; 2) за суб'єктним складом спору – на пiдсуднiсть справ за участю громадян України та юридичних осiб, зареєстрованих на територiї України; пiдсуднiсть справ за участю iноземних громадян та юридичних осiб, зареєстрованих за межами України; 3) за пiдставою визначення пiдсудностi – на договiрну та законну, а останню – залежно вiд характеристик (особливостей) господарської справи – на: а) територiальну пiдсуднiсть, яка, в свою чергу, подiляється на загальну та альтернативну пiдсуднiсть; б) iмперативну пiдсуднiсть, яка, в свою чергу, подiляється на виняткову та родову пiдсуднiсть; в) пiдсуднiсть за зв'язком справ; г) iнстанцiйну (ланкову) пiдсуднiсть [14, с. 4].

Ми погоджуємося iз деякими її висновками i зазначаємо, що в судовiй практицi при розглядi справ про банкрутство iснує пiдсуднiсть за зв'язком справ. На нашу думку, вона характеризується тим, що незалежно вiд територiальної приналежностi спiр пiдлягає розгляду в судi, де розглядається iнша справа, з якою пов'язаний спiр.

В.Я. Погребняк зазначає: «аналiз статтi 7 КзПБ дає пiдстави дiйти висновку, що до юрисдикцiї господарського суду, у провадженнi якого перебуває справа про банкрутство, вiдтепер вiднесенi не тiльки майновi, а й немайновi спори, що виникають як з приватних, так i з публiчних правовiдносин, у яких стороною є боржник» [15].

Заяви з майновими вимогами до боржника, якi виникли у процедурi банкрутства розглядаються у тому господарському судi де порушено справу про банкрутство. Прикладом є Постанова Верховного Суду України у складi колегiї суддiв Касацiйного господарського суду вiд 19.03.2020 р. (справа № 909/130/19). Товариство з обмеженою вiдповiдальнiстю «Боксана» (далі – ТОВ «Боксана») звернулося до мiсцевого суду в межах справи про банкрутство № 909/387/14 iз

заявою до Калуської міської ради Івано-Франківської області про визнання права власності на земельну ділянку згідно договору купівлі-продажу, укладеного 29.02.2008 між Калуською міською радою Івано-Франківської області та ТОВ «Боксана», предметом якого була земельна ділянка.

Господарським судом Івано-Франківської області встановлено, що між Калуською міською радою (продавець) та ТОВ «Боксана» (покупець) 29.02.2008 укладено договір купівлі-продажу, згідно з умовами якого продавець відповідно до рішення Калуської міської ради від 28.11.2007 № 440 передає за плату, а покупець приймає у власність та оплачує земельну ділянку з усіма обтяженнями, обмеженнями та сервітутами.

Рішенням Господарського суду Івано-Франківської області від 08.02.2019 у справі № 909/130/19, було встановлено, що даний спір підлягає розгляду в позовному провадженні, поза межами справи про банкрутство, оскільки визнання права власності на земельну ділянку є за своєю правовою природою майновим спором, що стосується формування активу позивача-боржника та можливостей погашення за рахунок таких активів вимог кредиторів у справі про банкрутство № 909/387/14.

Апеляційний суд не погодився з висновком місцевого суду, зазначеним в тексті ухвали Господарського суду Івано-Франківської області від 08.02.2019 у справі № 909/130/19, про те, що даний спір підлягає розгляду в позовному провадженні, поза межами справи про банкрутство, оскільки визнання права власності на земельну ділянку є за своєю правовою природою майновим спором, що стосується формування активу позивача-боржника та можливостей погашення за рахунок таких активів вимог кредиторів у справі про банкрутство № 909/387/14. Тому апеляційний суд дійшов висновку, що зазначене визначає спеціальний порядок розгляду даного спору в межах справи № 909/387/14 про банкрутство ТОВ «Боксана».

Таким чином, з огляду на положення законодавства України, чинного на момент розгляду справи апеляційним судом та Верховним Судом, розгляд усіх майнових спорів, стороною в

яких є боржник у справі про банкрутство, повинен відбуватися саме і виключно господарським судом, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, в межах цієї справи.

Верховний Суд вважає необґрунтованими доводи касаційної скарги позивача про те, що спір у справі № 909/130/19 підлягав розгляду в межах окремого позовного провадження, зважаючи на те, що на момент звернення позивача з позовними вимогами його було визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру, оскільки за змістом ч. 4 ст. 10, абз. 1 ч. 1 ст. 42 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», який діяв на момент розгляду справи місцевим судом, та ч. 2 ст. 7 Кодексу України з процедур банкрутства, який набрав чинності на момент розгляду справи апеляційним судом, вбачається, що законодавець відніс такі спори до юрисдикції господарського суду, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство боржника, тобто на вирішення судді відповідного суду, який розглядає справу про банкрутство одноособово та діє як суд, за правилами позовного провадження без порушення нової справи [16].

Отже, критеріями розмежування судової юрисдикції, тобто передбаченими законом умовами, за яких певна справа підлягає розгляду за правилами того чи іншого виду судочинства, є суб'єктний склад правовідносин, предмет спору та характер спірних матеріальних правовідносин у їх сукупності. Крім того, таким критерієм може бути пряма вказівка в законі на вид судочинства, у якому розглядається визначена категорія справ.

Відтак, можна зробити висновок, що зазначений майновий спір згідно КУЗПБ передбачає також особливості розгляду справи про банкрутство, що і підтверджено у ст. 7 Кодексу.

Так абз. 3, 4 п. 2 ст. 7 КУЗПБ Господарський суд розглядає спори, стороною в яких є боржник, за правилами, визначеними ГПК України. За результатами розгляду спору суд ухвалює рішення [11].

У разі якщо відповідачем у такому спорі є суб'єкт владних повноважень, суд керується принципом офіційного з'ясування всіх обставин

у справі та вживає визначених законом заходів, необхідних для з'ясування всіх обставин у справі, у тому числі щодо виявлення та витребування доказів, з власної ініціативи.

Як стверджує судова практика, такі спори слід відносити до суду адміністративної юрисдикції.

Прикладом є Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду України у справі № 320/6459/19 адміністративного провадження № К/9901/3959/20 за позовом ТОВ «Аграрні Системні Технології» до Приватного виконавця виконавчого округу Київської області Говорова Павла Володимировича, за участю третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору. Слід зазначити про те, що Товариство з обмеженою відповідальністю «Тропiк», просило визнати протиправним та скасувати підпункт 3 пункту 1 постанови про арешт майна від 01 жовтня 2019 року у виконавчому провадженні № 60197978 щодо накладення арешту на право оренди земельної ділянки, оскільки товариство не мало інших процесуальних підстав звернутися до суду.

У цій справі судами попередніх інстанцій встановлено, що позивач не є стороною виконавчого провадження № 60197978, в якому приватним виконавцем прийнято постанову.

У касаційній скарзі представник позивача посилається на порушення судами попередніх інстанцій норм процесуального права та зазначає, що судами помилково застосовано до спірних правовідносин правові позиції Великої Палати Верховного Суду від 22 серпня 2018 року в справі № 658/715/16-ц та від 18 вересня 2019 року в справі № 826/16025/18. За доводами представника позивача, на відміну від цих справ, у справі, що розглядається, відсутній будь-який спір про належність права користування майном, на яке накладено арешт.

Вирішуючи питання про обґрунтованість поданої касаційної скарги, Верховний Суд виходить з такого. Після надходження на виконання наказу господарського суду приватний виконавець починає діяти як публічна посадова особа органу державної влади, реалізовує надані йому законом специфічні владні повноваження з ви-

конання, зокрема, судового рішення. Відповідно до положень ч. 2 ст. 19 Конституції України, ч. 1 п. 1 ч. 2 ст. 18 Закону України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII виконавець повинен здійснювати заходи примусового виконання рішень у спосіб та в порядку, які встановлені виконавчим документом і цим Законом, повинен вживати передбачених цим Законом заходів щодо примусового виконання рішень, неупереджено, ефективно, своєчасно і в повному обсязі вчиняти виконавчі дії.

Такі приписи не обмежують його повноважень на здійснення виконавчих дій, але водночас зобов'язують використовувати свої правомочності таким чином, щоб не порушувати права чи законні інтереси, зокрема, юридичних осіб.

Оскільки ГПК України не врегульовано порядок судового оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця особами, які не є сторонами такого виконавчого провадження, то відповідно до ч. 1 ст. 287 Кодексу адміністративного судочинства України такі спори відносяться до юрисдикції адміністративних судів та підлягають розгляду за правилами адміністративного судочинства.

Подібний правовий висновок викладено, зокрема, в постановках Великої Палати Верховного Суду від 30 травня 2018 року в справі № 815/2255/16 та від 27 березня 2019 року в справі № 823/359/18, від 05 червня 2019 року в справі № 917/2267/14, від 03 липня 2019 року в справі № 826/14603/17 та ін.

Отже, відповідно до ст. 74 Закону України від 02.06. 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження» та ч. 1 ст. 287 Кодексу адміністративного судочинства України рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця можуть бути оскаржені особами, які не є сторонами такого виконавчого провадження, до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом [17].

Висновки. Враховуючи вищевикладене, пропонуємо ст. 7 КУзПБ доповнити положен-

ням абзацами 5 та 6: 5 «Суб'єктами оскарження дій чи бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця можуть бути особи, які не є сторонами виконавчого провадження. Розгляд таких скарг слід відносити до адміністративної юрисдикції».

Абз. 6 «Зміна правил процесуальної юрисдикції допускається лише за домовленістю сторін шляхом укладення письмової угоди, якщо таке право надано сторонам процесуальним законом».

Тому, здійснюючи судочинство, обов'язком суду є чітке визначення судової юрисдикції відповідно до суб'єктного складу та з врахуванням вимог закону з метою забезпечення законності, правової визначеності та доступу до правосуддя.

Крім названих у зазначених нормативних приписах спорів (ч. 8 ст. 20 ГПК України, п. 2 ст. 7 КУзПБ), пов'язаних із майновими вимогами до боржника, до них також слід віднести спори про визнання права власності, витребування майна із чужого незаконного володіння, спори, пов'язані з майновими вимогами учасників (акціонерів) до боржника.

Література

1. Ковтун М.С. Підвідомчість справ щодо оскарження рішень органів Антимонопольного комітету України. *Форум права*. 2016. № 4. С. 150-156.

2. Іванюта Н.В., Ніколенко Л.М. Господарське процесуальне право України. Київ: Дакор, 2020. URL: <https://jurkniga.ua/gospodarske-protseualne-pravo-ukraini-pidruchnik/>.

3. Харитонов О.І. Господарське процесуальне право України. Київ: Істина 2009. URL: <https://jurkniga.ua/gospodarske-protseualne-pravo-ukraini-pidruchnik/>.

4. Світличний О.П. Господарський процес: підручник. Київ: НУБіП України, 2016. 337 с.

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадян Проценко Р.М., Ярошенко П.П. та інших громадян щодо офіційного тлумачення статей 55, 64,

124 Конституції України (справа за зверненнями жителів міста Жовті Води) від 25 грудня 1997 р. по справі № 9–зп. *Офіційний вісник України*. 1998. № 1. Ст. 25.

7. Павлова Л.В. Поняття, зміст та значення підвідомчості справ в адміністративному судочинстві. *Форум права*. 2011. № 4. С. 534–539.

8. Коверзнев В.О. Розмежування юрисдикції адміністративних і господарських судів України: проблеми теорії та практики. *Форум права*. 2013. № 2. С. 223–229. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

9. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 лист. 1991 р. № 1798–ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.

10. Шершеневич Г.Ф. Курс торгового права. Т. IV: Торговый процесс. Конкурсный процесс. Москва: Статут, 2003. 550 с. URL: http://library.brstu.ru/static/bd/klassika_ros_civilizac/Elib/1016.html.

11. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовт. 2018 р. № 2597–VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст. 74.

12. Олейников О.В. Риски персональной подсудности в США для субъектов для субъектов внешнеторговой деятельности Украины). *Экономико-правовые исследования в XXI веке: модернизация правового регулирования хозяйственной деятельности в сфере внешней торговли: Восьмая междунар. науч.-практ. конф. (10-19 октября 2011 г.)*. URL: http://www.hozpravo.com.ua/conferences/arhiv/uchastnik.php?ELEMENT_ID=519&ID=557.

13. Намясенко О.К. Підвідомчість і підсудність господарських спорів: загальний огляд теоретичних та практичних проблем. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 3. С. 185-188.

14. Петренко Н.О. Підсудність справ господарським судам України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.04. Донецький нац. ун-т ім. В. Стуса. Вінниця, 2017. 21 с.

15. Погребняк В.Я. Проблемні питання застосування Кодексу України з процедур банкрутства / Практичне застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства: аналіз ефективності нових процедур: матеріали конф. 31 січ. 2020 р. Харків. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/tezy_Pogrebnyak.pdf.

16. Постанова Верховного Суду України у складі колегії суддів Касаційного господарсько-

го суду від 19 бер. 2020 р. (справа № 909/130/19). URL: http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=88359531&red=1000035_d13b17_be618635a104ee822c8a7bc6e&d=5.

17. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду України у справі № 320/6459/19 адміністративного провадження № К/9901/3959/20. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/89191377>.

References

1. Kovtun M.S. Pidvidomchist' sprav shhodo oskarzhennja rishen' organiv Antymonopol'nogo komitetu Ukrainy. *Forum prava*. 2016. № 4. S. 150-156.

2. Ivanjuta N.V., Nikolenko L.M. Gospodars'ke procesual'ne pravo Ukrainy. Kyi'v: Dakor, 2020. URL: <https://jurkniga.ua/gospodarske-protsesualne-pravo-ukraini-pidruchnik/>.

3. Harytonova O.I. Gospodars'ke procesual'ne pravo Ukrainy. Kyi'v: Istyna 2009. URL: <https://jurkniga.ua/gospodarske-protsesualne-pravo-ukraini-pidruchnik/>.

4. Svitlychnyj O.P. Gospodars'kyj proces: pidruchnyk. Kyi'v: NUBiP Ukrainy, 2016. 337 s.

5. Konvencija pro zahyst prav ljudyny i osnovopolozhnyh svobod. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

6. Rishennja Konstytucijnogo Sudu Ukrainy u spravi za konstytucijnym zvernennjam gromadjan Procenko R.M., Jaroshenko P.P. ta inshyh gromadjan shhodo oficijnogo tlumachennja statej 55, 64, 124 Konstytucii' Ukrainy (sprava za zvernennjamy zhyteliv mista Zhovti Vody) vid 25 grudnja 1997 r. po spravi № 9–zp. Oficijnij visnyk Ukrainy. 1998. № 1. St. 25.

7. Pavlova L.V. Ponjattja, zmist ta znachennja pidvidomchosti sprav v administratyvnomu sudochynstvi. *Forum prava*. 2011. № 4. S. 534–539.

8. Koverznjev V.O. Rozmezhuvannja jurydykicii' administratyvnyh i gospodars'kyh sudiv Ukrainy: problemy teorii' ta praktyky. *Forum prava*. 2013. № 2. S. 223–229. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

9. Gospodars'kyj procesual'nyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 lyst. 1991 r. № 1798–XII. *Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy*. 1992. № 6. St. 56.

10. Shershenevich G.F. Kurs togovogo prava. T. IV: Torgovyj process. Konkursnyj process. Moskva: Statut, 2003. 550 s. URL: http://library.brstu.ru/static/bd/klassika_ros_civilizac/Elib/1016.html.

11. Kodeks Ukrainy z procedur bankrutstva vid 18 zhovt. 2018 r. № 2597-VIII. *Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy*. 2019. № 19. St. 74.

12. Olejnikov O.V. Riski personal'noj podsudnosti v SShA dlja sub#ektov dlja sub#ektov vneshnetorgovoj dejatel'nosti Ukrainy). *Jekonomiko-pravovye issledovanija v HHI veke: modernizacija pravovogo regulirovanija hozjajstvennoj dejatel'nosti v sfere vneshnej tovgovli: Vos'maja mezhdunar. nauch.-prakt. konf. (10-19 oktjabrja 2011 g.)*. URL: http://www.hozpravo.com.ua/conferences/arhiv/uchastnik.php?ELEMENT_ID=519&ID=557.

13. Namjasenko O.K. Pidvidomchist' i pidsudnist' gospodars'kyh sporiv: zagal'nyj ogljad teoretychnyh ta praktychnyh problem. *Chasopys Kyi'vs'kogo universytetu prava*. 2015. № 3. S. 185-188.

14. Petrenko N.O. Pidsudnist' sprav gospodars'kym sudam Ukrainy: avtoref. dys. ... kand. juryd. nauk: spec. 12.00.04. Donec'kyj nac. un-t im. V. Stusa. Vinnycja, 2017. 21 s.

15. Pogrebnjak V.Ja. Problemni pytannja zastosuvannja Kodeksu Ukrainy z procedur bankrutstva / Praktychne zastosuvannja norm Kodeksu Ukrainy z procedur bankrutstva: analiz efektyvnosti novyh procedur: materialy konf. 31 sich. 2020 r. Harkiv. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/tezy_Pogrebnjak.pdf.

16. Postanova Verhovного Sudu Ukrainy u skladi kolegii' suddiv Kasacijного gospodars'kogo sudu vid 19 бер. 2020 р. (справа № 909/130/19). URL: http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=88359531&red=1000035_d13b17_be618635a104ee822c8a7bc6e&d=5.

17. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду України у справі № 320/6459/19 адміністративного провадження № К/9901/3959/20. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/89191377>.

BANKRUPTCY JURISDICTION IN ECONOMIC JUDICIAL PROCEEDINGS

National Aviation University
Liubomyra Husara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
University of government fiscal service of Ukraine
Universitetskaya str., 31, 08201, Irpen, Kiev region, Ukraine
E-mails: kozurevav@ukr.net. gavrilishinap@gmail.com

Purpose: general theoretical issues of definition and application of the institution of jurisdiction by commercial courts of Ukraine in bankruptcy cases are considered; the peculiarities of the activity of a commercial court in bankruptcy cases have been outlined; decrees of the Supreme Court of Ukraine have been analyzed to establish the jurisdiction. **Methods:** the research has been conducted using such methods as analysis, synthesis, comparative-legal knowledge of jurisdiction in commercial litigation, generalization and modeling of new theoretical knowledge. **Results:** it has been concluded that subjects of appeal against the actions or inaction of a state executor or other official of the body of the state executive service or a private executor may be persons who are not parties to the enforcement proceedings. In such cases, the consideration of complaints should be referred to the administrative jurisdiction of the court. It has been determined that judicial jurisdiction in accordance with the subject composition and taking into account the requirements of the law is exercised in order to ensure legality, legal certainty and access to justice. **Discussion:** application of jurisdiction rules considering bankruptcy cases by commercial courts of Ukraine issues.

Issues of commercial courts jurisdiction in disputes are increasingly considered both at the theoretical level and in judicial practice, especially regarding the delimitation of cases between courts of general jurisdiction. The issue of bankruptcy cases jurisdiction is conflicting and insufficiently studied at the theoretical level, as there are no clear requirements for certain categories of legal disputes regarding their jurisdiction. Scholars view jurisdiction as litigation, jurisdiction, position in the hierarchy, as a set of powers of the relevant state bodies to resolve legal disputes and cases of offences and apply legal sanctions, as the competence of judicial bodies to consider civil, criminal, and other cases and the range of issues related to states. The delimitation of the powers of the courts under their jurisdiction is not only of organizational importance for the construction of the court system but also practical for sides in the respective cases. First of all, the violation of jurisdiction affects the implementation of a person's right to judicial protection because the court to which he/she appealed refuses to consider and resolve his/her claims, and therefore his/her protection is not provided.

However, it is not only the plaintiff who may make a mistake concerning the jurisdiction. The same mistake may be made by a court, which may erroneously refuse to open proceedings or close proceedings in a case falling within its jurisdiction, or erroneously consider and decide a case in which it has no jurisdiction. In all cases, the mistake from the side of the court is negative for the sides, especially for the plaintiff in case of erroneous refusal to open, close the proceedings because in such a case the plaintiff's right to access justice is limited, and in case of erroneous consideration of the case the court decision of the first appellate court and in some cases the court of cassation may be revoked. In these cases, the plaintiff will have to seek judicial protection a second time, but in another court and start all over again. Obviously, this does not meet the interests of the plaintiff and does not contribute to the implementation of the tasks of the judiciary.

Keywords: jurisdiction; a debtor; jurisdiction of bankruptcy cases.